

Bruxelles, 28. svibnja 2021.
(OR. en)

9048/21

LIMITE

COMPET 387
MI 379
JAI 586
TELECOM 221
CT 71
PI 40
AUDIO 57
CONSOM 124
CODEC 746

Međuinstitucijski predmet:
2020/0361(COD)

NAPOMENA

Od:	Predsjedništvo
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Br. preth. dok.:	8150/21
Predmet:	Borba protiv nezakonitog sadržaja na internetu u kontekstu Prijedloga akta o digitalnim uslugama – rasprava o politikama

I. Kontekst i trenutno stanje

Komisija je 15. prosinca 2020. podnijela Akt o digitalnim uslugama, paket prijedloga koji uključuje Prijedlog uredbe o jedinstvenom tržištu digitalnih usluga (Akt o digitalnim uslugama¹) i Prijedlog uredbe o pravednim tržištima neograničenog tržišnog natjecanja u digitalnom sektoru (Akt o digitalnim tržištima²).

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:52020PC0825>

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:52020PC0842>

Prvo čitanje Prijedloga akta o digitalnim uslugama nedavno je dovršeno u okviru Radne skupine za konkurentnost i rast, u kojoj se taj prijedlog razmatra od prosinca 2020. Većina delegacija i dalje ima analitičku rezervu na tekst. Izvješće o napretku predstavljeno je Vijeću za konkurentnost 27. svibnja 2021., a očekuje se da će predsjedništvo prvi put izmijeniti tekst u lipnju nakon ispitivanja prvog kruga komentara država članica.

Prijedlog akta o digitalnim uslugama sadržava odredbe od velike važnosti za područje pravosuđa. U njemu se zapravo razmatra pitanje prave ravnoteže između uklanjanja nezakonitog sadržaja i zaštite temeljnih prava, posebno slobode izražavanja, kako je, među ostalim međunarodnim poveljama o pravima, utvrđeno u Povelji Europske unije o temeljnim pravima i Europskoj konvenciji o ljudskim pravima. On sadržava i postupovna pravila za uklanjanje nezakonitog sadržaja³ na internetu i zaštitne mjere za korisnike čiji su sadržaj pružatelji posredničkih usluga izbrisali greškom. U skladu s tim cilj je prijedloga promicati promjenu u sustavu za otkrivanje i uklanjanje sadržaja koji se smatra nezakonitim, utvrđivanjem obveza dužne pažnje za pružatelje usluga kako bi se osigurali djelotvorni postupci za borbu protiv nezakonitog sadržaja te pristupilo rješavanju sistemskih rizika kada je riječ o vrlo velikim platformama.

Drugi važan aspekt odnosi se na užu suradnju s nadležnim javnim tijelima i među njima, dok drugi aspekti koji mogu biti važni za područje pravosuđa uključuju teritorijalnost, nadležnost i prekogranične učinke, odnos i interakciju između Akta o digitalnim uslugama i drugih postojećih instrumenata (na primjer Uredba (EU) 2021/784 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2021. o borbi protiv širenja terorističkog sadržaja na internetu i nacrti instrumenata o e-dokazima, kao i Direktiva 2011/93/EU od 13. prosinca 2011. o suzbijanju seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije).

U tom kontekstu portugalsko predsjedništvo Vijeća odlučilo je Prijedlog akta o digitalnim uslugama uvrstiti na dnevni red neformalne videokonferencije ministara pravosuđa koja je održana 11. ožujka 2021. Tom je prilikom nekoliko država članica smatralo nužnim blisko surađivati sa strukturama za konkurentnost kako bi se tijekom pregovora na odgovarajući način obradile odredbe relevantne za pravosuđe. Predsjedništvo je zaključilo da je ključno da sastav Vijeća zadužen za pravosuđe i unutarnje poslove nastavi pratiti raspravu koja je u tijeku.

³ [„nezakonit sadržaj” znači svaka informacija koja, sama po sebi ili zbog upućivanja na određenu aktivnost, uključujući prodaju proizvoda ili pružanje usluga, nije u skladu s pravom Unije ili pravom države članice, neovisno o samom sadržaju ili prirodi tog prava \(članak 2. točka \(g\)\).](#)

Na neformalnom sastanku Koordinacijskog odbora u području policijske i pravosudne suradnje u kaznenim stvarima (CATS) 10. svibnja 2021. predsjedništvo je ponovno istaknulo veliku važnost Prijedloga akta o digitalnim uslugama za područje pravosuđa i unutarnjih poslova. Uslijedila je plodonosna rasprava o aktualnim pitanjima naloga za postupanje protiv nezakonitog sadržaja i naloga za davanje informacija (članci 8. i 9. prijedloga) i prijavljivanje sumnji na kaznena djela (članak 21. prijedloga). Delegacije su zauzele stajalište da bi pravila sadržana u člancima 8. i 9. u najmanju ruku trebalo pojasniti te naglasile potrebu da se osigura da tekst Prijedloga uredbe bude jasan svim dionicima u pogledu njegova učinka na kazneno pravosuđe. Komisija je u tom pogledu u biti odgovorila da Prijedlog uredbe treba promatrati kao *lex generalis* te da se u njoj utvrđenim uvjetima i zahtjevima nalogâ ne dovode u pitanje drugi akti Unije, među ostalim u području kaznenog pravosuđa, kojima se predviđaju slični sustavi za djelovanje protiv određenih vrsta nezakonitog sadržaja ili za davanje informacija u određenim sektorima (članak 1. stavak 5., članak 8. stavak 4. i članak 9. stavak 4.). Nadalje, mnoge delegacije kritizirale su tekst članka 21. i napomenule da pojam „teška kaznena djela koja uključuju prijetnju životu ili sigurnosti osoba” nije definiran u Nacrtu uredbe i da može dovesti do pravne nesigurnosti.

Trenutačno stanje u vezi s tim temama opisano je u nastavku.

II. Nalozi za postupanje protiv nezakonitog sadržaja i nalozi za davanje informacija (članci 8. i 9.)

Svrha je tih odredaba uspostaviti određene minimalne elemente koje trebaju sadržavati prekogranični nalozi za postupanje protiv nezakonitog sadržaja ili za davanje informacija (odredbe će se primjenjivati i na nacionalne naloge). Nadležno tijelo u državi članici može izravno izdavati takve naloge pružatelju usluga u drugoj državi članici. Cilj je Prijedloga akta o digitalnim uslugama ujedno obvezati pružatelje usluga da obavijeste tijelo koje izdaje nalog o poduzetom postupanju. Prijedlogom akta o digitalnim uslugama ne predviđa se pravna osnova za izdavanje naloga ni za njegovo izvršenje. Stoga osnova za izdavanje ili izvršenje naloga može proizlaziti iz akata Unije koji se promatraju kao *lex specialis* ili nacionalnog prava. Prijedlog akta o digitalnim uslugama sadržava usklađena pravila o obvezivanju pružatelja posredničkih usluga da dostavi povratne informacije o nalogu.

Postavljena su pitanja o tome treba li se razmotriti uvođenje roka za taj zahtjev za davanje povratnih informacija, imajući na umu da bi rokovi za uklanjanje određenog nezakonitog sadržaja ili za dostavljanje specifičnih informacija bili podložni temeljnim nacionalnim zakonima i zakonima Unije na osnovi kojih se izdaju nalozi (koji se mogu znatno razlikovati ovisno o vrsti sadržaja ili zakonu).

Raspravljalo se i o tome bi li za pružatelje usluga trebalo propisati obvezu pridržavanja takvih naloga. Međutim, također je napomenuto da takvi nalozi već mogu biti obvezujući na temelju zakonodavstva *lex specialis* ili nacionalnog prava te da Akt o digitalnim uslugama možda nije pravo sredstvo za takve odredbe o davanju ovlasti s obzirom na njegovu horizontalnu prirodu. Neka od postavljenih pitanja mogu se riješiti jasnijom izradom normativnih odredaba i uvodnih izjava u Prijedlogu akta o digitalnim uslugama.

Zabrinutost izražena u pogledu točnog učinka klauzule predviđene u članku 8. stavku 4. i članku 9. stavku 4. o tome da se zahtjevi nacionalnog postupovnog kaznenog prava ne dovode u pitanje u skladu s pravom Unije ukazuje na to da bi izrada novog sustava naloga mogla biti jasnija kako bi se izbjegao negativan utjecaj na postojeće instrumente pravosudne suradnje EU-a u pogledu postupanja protiv nezakonitog sadržaja.

Neke delegacije ustrajale su i na potrebi da se pojasni da se članak 9. ne bi trebao primjenjivati na naloge za dostavljanje i čuvanje, kako je predloženo u Nacrtu uredbe o europskom nalogu za dostavljanje i europskom nalogu za čuvanje elektroničkih dokaza u kaznenim stvarima. Iako je u članku 1. stavku 5. Prijedloga akta o digitalnim uslugama jasno navedeno da će se Nacrt uredbe o nalogu za dostavljanje i nalogu za čuvanje promatrati kao *lex specialis*, moglo bi se dodatno pojasniti da se ni člankom 9. stavkom 4. ta uredba ne dovodi u pitanje.

III. Prijavljivanje sumnji na kaznena djela (članak 21. stavak 1.)

U članku 21. Prijedloga akta o digitalnim uslugama ukratko se navodi da internetska platforma mora odmah obavijestiti dotična tijela kaznenog progona ili pravosudna tijela o sumnji da je počinjeno ili da je u tijeku ili da je vjerojatno da će biti počinjeno teško kazneno djelo koje uključuje prijetnju životu ili sigurnosti osoba i mora dostaviti sve raspoložive relevantne informacije.

Ta odredba također izaziva zabrinutost, i to u pogledu njezina područja primjene. Postavljena su pitanja postoji li razumno opravdanje za izuzimanje malih i mikro internetskih platformi od obveze davanja informacija nadležnim tijelima o teškim kaznenim djelima koja uključuju prijetnju životu ili sigurnosti osoba.

S druge strane, u tekstu se samo upućuje na to da bi tijela trebalo „odmah” obavijestiti, a da se pritom ne navodi strogi rok za tu obvezu davanja informacija.

Nadalje, može se smatrati potrebnim pojasniti koja su „teška kaznena djela koja uključuju prijetnju životu ili sigurnosti osoba” obuhvaćena obvezom obavješćivanja, primjerice uvođenjem popisa relevantnih kaznenih djela ili navođenjem dodatnih primjera u uvodnoj izjavi.

IV. Pitanja za ministre i ministrice

S obzirom na navedena pitanja o kojima se raspravljalo ministri i ministrice pozivaju se da iz perspektive kaznenog pravosuđa iznesu svoja mišljenja o sljedećim pitanjima:

- a) **Smatrate li da bi trebalo poboljšati tekst Prijedloga akta o digitalnim uslugama kako bi se uzele u obzir utvrđene bojazni u pogledu članaka 8. i 9. i one koje su relevantne za područje pravosuđa? Ako je odgovor potvrđan, koje bi konkretne aspekte trebalo predvidjeti?**
- b) **Kad je riječ o članku 21., smatrate li da je ključno pojasniti područje primjene, a posebno, za potrebe Prijedloga akta o digitalnim uslugama, pojmove „teško kazneno djelo koje uključuje prijetnju životu ili sigurnosti osoba” i „odmah”?**